

Nota Nr. 46.

DE NEDERLANDSE EXPORTMOGELIJKHEDEN NAAR DE WEST-EUROPESE LANDEN
BECORDEELD NAAR DE OPGAVEN DEZER LANDEN AAN HET C.E.E.C. - PARIJS
1947 (PLAN MARSHALL).

Korte samenvatting:

In deze nota is nagegaan of de productie- en consumptie- (import-) schattingen voor de komende jaren, welke gemaakt zijn door de aan het plan-Marshall deelnemende landen, aanwijzingen kunnen-geven voor de export-mogelijkheid van Nederlandse agrarische producten. Aan de hand van statistische gegevens en officiële schattingen is zoveel mogelijk nagegaan, welke rol deze landen, welke dit voorjaar een overeenkomst tot nauwere economische samenwerking hebben aangegaan, spelen in de buitenlandse handel in agrarische producten van ons land.

Speciale aandacht is besteed aan de Westelijke Unie; binnen de West-Europese samenwerking hebben de daarbij betrokken vijf landen tot een nauwe integratie hunner hulpbronnen besloten. In deze nota is derhalve veel cijfermateriaal verstrekt over het aandeel, dat dit gebied heeft in onze agrarische export, alsmede de mogelijkheden, welke hier voor Nederland nog liggen, gezien de totale importbehoefte van de Westelijke Unie. - Ter betere aansluiting bij de economische realiteit voor Nederland zijn de importcijfers voor West-Duitsland bij die der landen van de Westelijke Unie opgeteld.

De conclusies zijn:

- (1). Voor de oorlog namen de landen der Westelijke Unie + Duitsland ongeveer 80% af van de Nederlandse agrarische export; voor vele dierlijke producten was het aandeel aanmerkelijk hoger.
- (2). Na de oorlog (1947) is dit aandeel gedaald tot ongeveer 55%; ook voor dierlijke producten ligt het aandeel lager dan voor de oorlog.
- (3). Zowel voor als na de oorlog was de totale Nederlandse export van de meeste agrarische producten slechts een gedeelte van de totale import dezer producten in de landen van de Westelijke Unie + Duitsland.
- (4). De uitvoer van dierlijke producten is sterk gedaald terwijl de uitvoer van de producten van akkerbouw en tuinbouw meer op peil is gebleven. Daar het accent van onze uitvoer naar de Westelijke Unie + Duitsland lag op de dierlijke producten is hierdoor het gedeelte van de totale agrarische uitvoer, dat naar deze landen gaat, ook relatief afgenomen t.o.v. voor de oorlog.

19/1001

(5). Vgl's. officiële ramingen zal de Nederlandse agrarische export zich aan het einde der Marshall periode (+ 1951) voor de meeste producten weer op voor-oorlogsniveau bevinden.

(6). Deze tendens zal zich in vrijwel alle West-Europese exportlanden voordoen. De productie- en exportcapaciteit in landen als de Britse Dominions en de U.S.A. is of uitgebreid of constant gebleven (Nederland zal dus veel mededinging ontvangen).

De volgende conclusies hebben alle betrekking op de 16 Marshall-landen.

(7). Daartegenover staat, dat voor vele, voor Nederland van belang zijnde, producten de (geschatte) importbehoefte zeer aanzienlijk gestegen is; van 10 - 35%. Voor sommige producten, bijv. verse groenten en aardappelen, is echter een daling voorzien; resp. 7 en 70%.

(8). Het voor 1950/51 geschatte olie- en vetverbruik is toegenomen, zij het minder dan de vermoedelijke bevolkingstoename. Alle cijfers wijzen op een dan nog bestaand grondstoffentekort; de weggevallen Europese productie is niet geheel uit andere bron aangevuld. Redelijkerwijze mogen hier goede exportkansen voor Nederland worden verwacht (indien Nederland de benodigde grondstoffen kan verkrijgen).

(9). De totale West-Europese importbehoefte voor kaas zal met ongeveer 30% stijgen, vnl. in Engeland, terwijl in Duitsland een afname voorzien wordt. Bij herstel van de vooroorlogse kaas-export uit West-Europa zal nog een groot deel van de gestegen behoefte van overzee moeten worden aangevoerd; de export-mogelijkheid aldaar zal waarschijnlijk de exportvraag overtreffen. - Het herstel van de Nederlandse kaas-export zal grotendeels van het herstel van de Duitse markt afhangen.

(10). Er is een verdubbeling van de importbehoefte aan gecondenseerde melk + melkpoeder voorzien; daarentegen een vermindering van de West-Europese export naar de deelnemende landen ten gunste van export naar niet deelnemende landen. De Nederlandse opgaven vertonen een dergelijke tendens; dit is wellicht een gevolg van producten-differentiatie. - Het resultaat is een verveelvoudiging van de aanvoer van overzee (U.S.A.), welke wellicht nog beneden de capaciteit aldaar zal zijn.

(11). De importbehoefte aan vlees neemt met ongeveer 35% toe; bij de geprojecteerde gelijke vlees-export van West-Europa zal deze vermeerdering grotendeels van overzee moeten worden aangevoerd. Redelijkerwijze zijn er dus ook voor ons land goede exportkansen.

(12). De eieren importbehoefte stijgt aanzienlijk vergeleken bij voor de oorlog; vergeleken bij de na-oorlogse jaren blijft zij evenwel gelijk. De geprojecteerde Europese exportstijging tot boven het vooroorlogse niveau zal dus de eierenimport van overzee (Dominions, Canada) moeten verdringen.

(13). De geprojecteerde importbehoefte aan verse groenten loopt terug, vooral in Duitsland; Engeland verwacht evenwel een stijging. De West-Europese productie en export wordt voldoende geacht. De Nederlandse groente-export zal voornamelijk afhangen van het veroveren van een aanzienlijk deel in de gestegen Engelse import en van een heropleving van de Duitse vraag.

(14). De voorziene stijging in de import van vers fruit is $\pm 20\%$, er is stijging vooral in Duitsland en Engeland. - De West-Europese export wordt over enige jaren geschat op 3 x de vooroorlogse. In de afgelopen jaren bleek de internationale handel in vers fruit meer beperkt door de deviezen-restricties dan door de productie, welke inderdaad overal stijgende is. De aanvoer van overzee zou volgens de plannen terug kunnen lopen! Nederland mag zeer veel mededinging verwachten.

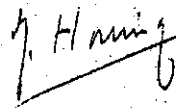
(15). De importbehoefte van aardappelen loopt terug met $\pm 80\%$; het West-Europese aanbod stijgt daarentegen. Alléén reeds de helft van de huidige Nederlandse aardappel-export zal de (geprojecteerde) vraag in 1951 voor alle deelnemende landen kunnen dekken. - De productieplannen der andere landen zullen waarschijnlijk meer goed pootgoed vereisen dan deze landen nu verwachten; toch zal ook de pootgoedbehoefte waarschijnlijk bij een stijgende aardappelproductie langzaam teruglopen (lagere aardappelprijzen, stijgende pootgoedproductie in andere landen). De export zal naar andere landen verlegd moeten worden.

Er zij hier op gewezen, dat deze conclusies uiteraard gemaakt zijn in het vooruitzicht van een zich gestadig herstellend Europa, waarin de productie meer bepalend voor de voorziening zal zijn dan de deviezen-posities.

's-Gravenhage, Augustus 1948.

Samengesteld door: H.J. Louwes.

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT.

(Dr J. Herring)

DE NEDERLANDSE EXPORTMOGELIJKHEDEN NAAR DE WEST-EUROPESE LANDEN
BEOORDEELD NAAR DE OPGAVEN DEZER LANDEN AAN HET C.E.E.C. - PARIJS
1947 (PLAN-MARSHALL).

1. Doel van de studie.

Het doel van dit onderzoek is na te gaan of de productie- en consumptieschattingen voor de komende jaren, welke de 16 West-Europese landen (deelnemers aan het plan-Marshall) in de zomer 1947 te Parijs hebben verstrekt nog aanduidingen bevatten voor het wederom opbouwen van de Nederlandse agrarische export. In het kort is hiertoe voor een aantal producten een vergelijking gemaakt tussen vraag en aanbod zoals deze vermoedelijk (volgens de plannen) in het laatste jaar der Marshallperiode (1950/51) zullen liggen t.o.v. dezelfde grootheden van voor de oorlog. Uit deze vergelijking kunnen soms belangrijke conclusies worden getrokken.

2. Omvang van de studie.

Producten.

Het aantal producten, hetwelk in studie genomen is, is beperkt gehouden; alleen die producten zijn genomen, welke én voor Nederland (in 1938) van belang waren én waarvan ook in de rapporten der C.E.E.C.¹⁾ gegevens vermeld staan. De producten zijn: boter, kaas, melkproducten (= gecondenseerde melk en melkpoeder), vlees (bacon), eieren, verse groenten en fruit en aardappelen.

Afzetgebied.

Ook het afzetgebied is beperkt gehouden; hiervoor is steeds het "Marshallgebied" genomen, dit zijn dus de 16 deelnemende landen + West-Duitsland. De importbehoefte voor de verschillende producten is als totaal voor het gehele deelnemende gebied genomen. Hetzelfde is geschied t.a.v. het aanbod, dus de export uit al deze landen. De export uit Nederland is steeds afzonderlijk vermeld. - Als sluitpost is dan steeds de aanvoer naar West-Europa uit andere, niet deelnemende landen opgevoerd.

Om een indruk te krijgen van het aandeel dat het deelnemende gebied (16 Marshall-landen + West-Duitsland) heeft in de afname van de Nederlandse agrarische export, is ook voor sommige producten vermeld dat deel van onze export, dat naar dit gebied ging of in de toekomst vermoedelijk zal gaan.

Basismateriaal.

In eerste instantie zijn de productie- en verbruiksschattingen, zoals deze in 1947 te Parijs zijn gegeven, als uitgangspunt genomen. Op deze cijfers zijn dan ook de conclusies voornamelijk gebaseerd.

1) = Committee of European Economic Coöperation.

Indien reeds voldoende gegevens over het jaar 1947 bekend waren, zijn de Parijse schattingen beoordeeld aan de hand van deze gegevens; indien nodig, zijn dan de conclusies overeenkomstig gewijzigd.

Prijzen.

In deze nota is niet ingegaan op de invloed van de prijzen der producten in de verschillende import- en exportlanden. De gegeven beschouwingen beperken zich dus uitsluitend tot de vergelijking van goederenhoeveelheden.

3. De rol van de "Westelijke Unie".

Na de conferentie in Parijs in de zomer van 1947 is de Westelijke Unie te Brussel tot stand gekomen. - In deze nota wordt ook onderzocht, welk deel van de importbehoefte der andere landen in deze Unie door de Nederlandse agrarische export gedekt werd. Door vergelijking van de totale import van deze producten in de Westelijke Unie met de totale Nederlandse export kan men een idee krijgen van het belang voor Nederland van een meer nauwe economische samenwerking met de landen dezer Unie.

Om de realiteit voor Nederland meer te benaderen, is ook de behoefte van Duitsland bij die der Westelijke Unie opgeteld.

Tabel 1: Totale invoer van enkele agrarische producten in de landen der Westelijke Unie + Duitsland (gem. 1934/38) en de Nederlandse uitvoer naar ieder land, (1938), vergeleken met de totale Nederlandse uitvoer (1938).
(1000 ton)

land product		Groot Britt.	Duits- land	België - Luxemb.	Frank- rijk	Totaal	Totaal Ned. export
boter	A:	484	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	
	B:	36	12	1	0,4	49	51
kaas	A:	144	31	23	-	198	
	B:	10	17	20	3	50	58
melkproduct	A:	104	8	5	18	135	
	B:	64	2	5	2	73	167
bacon	A:	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	
	B:	26	-	-	-	26	26
eieren	A:	207	47	2	-	256	
	B:	52	33	0,4	0,2	86	88
groente	A:	495	445	144	-	1084	
	B:	155	115	33	-	303	323 1)
aardappelen	A:	203	1000	90	-	1293	
	B:	18	38	87	58	201	287 2)

A= gem. totale invoer gedurende 1934/38 (C.E.E.C.)

B= Nederlandse uitvoer naar dat land (1938). (Statistiek 1938 I.U.D.)

1) 1939

2) 1938 was geen gunstig aardappel-exportjaar; de overeenkomstige cijfers voor 1936 zijn:

70, 23, 65, 64, 222, 388.

Uit tabel 1. blijkt duidelijk, dat de buitenlandse handel in de voornaamste exportproducten practisch geheel met de landen der Westelijke Unie + Duitsland plaats vond. - Naar de waarde was de-uitvoer van alle agrarische producten naar de genoemde landen als volgt (1938):

Tabel 2: Uitvoer van agrarische producten naar de landen der Westelijke Unie + Duitsland (1938)

	(mill. gld.)
Groot Brittannië	157
Duitsland	71
België-Luxemburg	33
Frankrijk	12
	273
(totale agrarische export in 1938: 347).	

Statistiek I.U.D.

Dus + 80% van onze buitenlandse handel in agrarische producten was met de ons direct omringende landen der Westelijke Unie + Duitsland. - Uit tabel 1 blijkt, dat voor de voornaamste producten een groter percentage naar deze gebieden ging; slechts melkproducten en aardappelen vormden hierop een uitzondering.

Uit tabel 1 blijkt ook duidelijk, dat voor alle producten (uitgezonderd de melkproducten) de totale Nederlandse export slechts een gedeelte is van de totale importbehoefte der Westelijke Unie + Duitsland!

In de volgende 2 tabellen worden dezelfde gegevens verstrekt voor de na-oorlogse periode.

Tabel 3: Totale geschatte invoer van enkele agrarische producten in de landen der Westelijke Unie + West-Duitsland (1947/48) en de Nederlandse uitvoer naar ieder land (1947) vergeleken met totale Nederlandse uitvoer (1947).

(1000 ton).

product	Land	Groot Britt.	West-Duitsl.	België-Luxemb.	Frankrijk	Totaal	Totale Ned. uitvoer
boter	A:	220	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	
	B:	-	-	0,1	0,1	0,2	0,5
kaas	A:	218	2	20	-	240	
	B:	3,4	-	4,7	2,6	10,5	15
melkprod.	A:	205	35	15	-	225	
	B:	4,4	-	0,3	0,2	4,9	38
bacon	A:	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	-
	B:	-	-	-	-	-	-
eieren	A:	305	-	-	-	305	
	B:	6,5	-	4,0	0,6	11	15,5
groente	A:	552	252	154	-	958	
	B:	77	53	38	7	175	260
aardappelen	A:	-	230	100	-	330	
	B:	-	100	93	164	377	558

A: Totale geschatte invoer gedurende 1947/48; (C.E.E.C.)

B: Nederlandse uitvoer 1947; (statistiek I.U.D.)

Tabel 4: Waarde der totale agrarische uitvoer naar de landen der
Westelijke Unie + Duitsland in 1947.
(mill. gld.)

Groot-Brittannië	129
Duitsland	35
België-Luxemburg	74
Frankrijk	74
	<u>312</u>
(totale Nederlandse agrarische uitvoer 1947	585).
Samengesteld uit statistiek I.U.D. 1947.	

Slechts 55% van de totale agrarische export gaat nu dus naar de ons direct omringende landen; de achteruitgang in dit percentage vergeleken bij voor de oorlog, is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de ongelijke daling in de uitvoer der drie categoriën agrarische producten.

Uit tabel 5 blijkt dat deze daling zeer sterk is in de groep der dierlijke producten. Daar de uitvoer naar de landen der Westelijke Unie + Duitsland voor de oorlog voor een groot gedeelte uit juist producten in deze groep bestond, verklaart dit de achteruitgang in het percentage.

Tabel 5: Enige indexcijfers betreffende de agrarische export (hoeveelheid)
(1937/39 = 100)

	1946	1947
akkerbouwproducten	57	84
dierlijke producten	2	13
tuinbouwproducten	<u>58</u>	<u>71</u>
totaal	23	37

(Statistisch Bulletin C.B.S., 1948, No. 20).

Het is duidelijk, dat onze agrarische handel met de partners in de Westelijke Unie + Duitsland zijn zwaartepunt vindt in de export der dierlijke producten. Zonder dit gebied als afzetgebied heeft onze "veredelings-industrie" voor fijne voedingsmiddelen geen reden van bestaan. Maar met deze Westelijke Unie + Duitsland open voor onze handel, zou praktisch de gehele Nederlandse export in deze hoogwaardige voedingsmiddelen aldaar afgezet kunnen worden. 1)

4. Het herstel van onze export.

De voor Nederland te Parijs vermelde cijfers beduiden een terugkeer tot de landbouwproductie van voor de oorlog. Dit blijkt uit de volgende tabel:

- 1) De mogelijkheid hiervan, i.v.m. de "dominion preferences" in Engeland wordt aangevoerd in een art. in THE ECONOMIST No. 5466, 29/5'48 pag. 868.

Tabel 6: Nederlandse uitvoer van enige belangrijke producten in drie verschillende perioden.

(1000 ton)

	1934/38 1)	1947 2) (geschat)	1950/51 1)
boter	53,8	0,5	7,5
kaas	62,6	15	60,0
condens	186,4	38	180,4
vlees (+ bacon)	41	1	53
eieren	57	15,5	63
groente	235	260	333
aardappelen	379	558	550

1) gegevens C.E.E.C./Recobaa.

2) gegevens Statistiek I.U.D.

Dus in 't algemeen een terugkeer tot de export van voor de oorlog; boter zal er waarschijnlijk minder geëxporteerd worden, terwijl voor groente en aardappelen (poters) een ruimere exportmogelijkheid is voorzien.

Een tweede belangrijke aanduiding in deze tabel is, dat de export van dierlijke producten in de komende jaren als het ware weer uit het niets moet worden opgebouwd. - De veevoedersituatie heeft namelijk gedurende en na de oorlog een sterk verlagende invloed op de dierlijke productie gehad; dat dit ook voor de andere Europese landen het geval geweest is, zal uit de hierna te geven tabellen duidelijk blijken.

Voor sommige producten zal deze heropbouw van onze uitvoer moeten gaan ten koste van de aanvoer van deze producten uit gebieden als de Britse Dominions en de U.S.A. Vooral de laatste heeft zijn export van dierlijke producten gedurende en na de oorlog naar West-Europa enorm uitgebreid.

Tabel 6a: Zuivelexport uit enige landen vóór en na de oorlog.

(1000 ton)

land / product	1938	1939	1946	1947
U.S.A.: melkproductie	49,276	49,723	55,584	55,426
export: boter	0,9	1,0	6,7	5,1
" : kaas	0,7	0,7	84,7	80,5
" : gecondenseerde melk	13,2	13,5	461,4	258,5
" : melkpoeder	4,6	3,8	142,4	108,9
Canada: melkproductie	7,176	7,158	7,691	7,808
export: boter	1,8	n.b.	2,0	1,4
" : kaas	36,1	41,3	48,3	25,2
" : gecondenseerde melk	13,4	11,9	29,7	27,1
" : melkpoeder	2,1	2,6	5,0	9,2

Vervolg tabel 6a: Zuivelexport uit enige landen vóór en na de oorlog.
(1000 ton)

land / product	1938	1939	1946	1947
Australië: melkproductie	5,565	5,869	5,043	4,967
export: boter	104,5	119,4	63,4	61,6
" : kaas	16,3	19,6	14,9	24,4
" : gecondenseerde melk	6,0	11,4	22,5	38,9
" : melkpoeder	1,6	2,2	4,6	6,3
Nieuw-Zeeland: melkproductie	-	-	-	-
export: boter	125,1	117,9	107,2	117,8
" : kaas	81,6	88,9	79,7	88,4
" : gecondenseerde melk	2,6	3,3	6,3	8,8
" : melkpoeder	7,6	7,9	8,2	14,5

Bedrijfschap voor Zuivel.

Met name valt hier op de enorme toename van de export uit de U.S.A.; toch is ondanks deze sterk verhoogde exporten de consumptie van melk in de U.S.A. zelf ook nog toegenomen. Dit is mogelijk door de verhoging van de melkproductie met $\pm 10\%$. De zeer hoge exportcijfers voor 1946 zijn gedeeltelijk mogelijk geworden door de export van voorraden, gedurende de oorlog opgeslagen. Dat een groot gedeelte van deze U.S.-export naar West-Europa is gegaan, zal blijken uit de cijfers voor de zuivelproductenimport in het Verenigd Koninkrijk, welke verderop gegeven zijn. -Hetzelfde als voor de U.S.A. geldt ook in mindere mate voor Canada. In de andere Dominions is de export lang niet in die mate uitgebreid; hier heeft meer een verschuiving in de richting van melkproducten plaats gehad.

Ter beoordeling van onze exportmogelijkheden naar de deelnemende landen moet dus speciaal aandacht worden besteed aan de volgende punten:

- (a) de geschatte uitbreiding van de importbehoefte in West-Europa in 1950/51 ten opzichte van voor de oorlog (voornamelijk dus: Westelijke Unie + Duitsland);
- (b) de geschatte uitbreiding der West-Europese export;
- (c) de grootte en het verloop van de aanvoer uit de overzeese exportgebieden (vooral Canada en de U.S.A.)

Dit zal nu vervolgens voor de voornaamste producten productsgewijze gedaan worden.

5. Overzicht per product.

Vetten en oliën.

Aangezien voor boter in de publicaties der C.E.E.C. geen aparte cijfers vermeld staan, zijn hier ter oriëntatie de cijfers voor de gehele groep "vetten en oliën" gegeven.

Tabel 7: Importsituatie voor vetten en oliën.

(1000 ton)

periode	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1934/38	3784	542	110	(243)	3242
1946/47	1996	207	0,1	(9)	1789
1950/51	4064	564	95	(213)	3500

(1) De importbehoefte van de deelnemende landen + W-Duitsland (C.E.E.C.)

(2) Aanvoer uit deelnemende landen + West-Duitsland (C.E.E.C.)

(3) Export uit Nederland naar deelnemende landen + West-Duitsland (Recobaa)

(4) Totale Nederlandse export (Recobaa)

(5) Aanvoer van buiten West-Europa (C.E.E.C.)

ad (1) De importbehoefte van de deelnemende landen + West-Duitsland.

De behoefte is iets gestegen (voornamelijk in West-Europa en Zuid-Europa, daarentegen gedaald in Scandinavië). De totale stijging in de behoefte is als volgt te benaderen:

	1934/38	1950/51
productie (1000 t)	2838	2933
totaal import uit niet deelnemende landen	<u>3242</u>	<u>3500</u>
Totaal	6080	6433
Export naar niet deelnemende landen	<u>240</u>	<u>211</u>
Totaal consumptie (C.E.E.C.)	5840	6222

Er is dus een stijging van de behoefte van 6,5% geschat; daarentegen is de vermoedelijke bevolkingsstijging 11% 1), zodat de vetconsumptie per hoofd iets lager is aangenomen. In zoverre dit gedaan is als noodzakelijke verlaging van het levenspeil (aanpassing aan de economische toestand) zit er nog enige ruimte in de importcijfers voor het geval het Europese herstel sneller dan gedacht was, verloopt.

ad (2) Aanvoer uit deelnemende landen + West-Duitsland.

Evenals in Nederland is hier ook naar een herstel van de vooroorlogse (productie en) export gestreefd.

1) C.E.E.C.

ad (3) Export uit Nederland naar de deelnemende landen + West-Duitsland.

ad (4) Totale Nederlandse export.

In overeenstemming met hetgeen in tabel 6 over de in de toekomst geprojecteerde Nederlandse boter-export is gezegd, blijkt ook de totale olie- en vetexport te dalen volgens de plannen, eveneens als het gedeelte hiervan, dat naar West-Europa gaat.

ad (5) Aanvoer van buiten West-Europa.

Als gevolg van de gestegen behoefte in Europa en de in mindere mate gestegen eigen productie en export der West-Europese landen zal de aanvoer van buiten Europa deze meerdere behoefte moeten dekken.

In de C.E.E.C. publicatie wordt deze aanvoer aldus gegeven:

	1934/38	1946/47	1950/51
aanvoer uit koloniale gebieden	572	724	1204
aanvoer uit andere landen	<u>2670</u>	<u>1065</u>	<u>2296</u>
totale aanvoer	3242	1789	3500

Er is dus een ruimere plaats ingeruimd voor de aanvoer van oliën en vetten uit de koloniale gebieden; het merendeel van deze extra aanvoer zal moeten komen van de "groundnut schemes" in Engels- en Frans equatoriaal Afrika. De gegeven productiecijfers zijn momenteel voor 1947 nog niet te verifiëren. Het is bekend, dat de Equatoriaal-Afrikaanse ontginningen reeds een jaar ten achter zijn bij de plannen.¹⁾ Ten aanzien van de productie van boter geven de aanwezige productiegegevens voor 1947 de indruk, dat deze in 't algemeen aan de verwachtingen voldoen; in Frankrijk liep de productie erg terug. Over de 1947-boterelexport zijn nog weinig gegevens bekend.

Overigens duiden alle cijfers, met name die van de aanvoer uit overzeese productiegebieden (koloniën, U.S.A., Argentinië) op het huidige wereldtekort aan oliehoudende zaden; de weggevallen Europese productie namelijk is niet voldoende aangevuld uit deze gebieden.

Dit wordt ook geïllustreerd door de aanvoer van boter op de Engelse markt.

Tabel 8: Invoer van boter in het Verenigd Koninkrijk.

land van herkomst	(ton)	1938 %	(ton)	1947 %
Nieuw-Zeeland	131,166	27	122,235	55
Australië	91,338	19	54,808	25
Denemarken	120,142	25	41,021	19
Argentinië	4,572	1	1,250	1
Overige landen	135,839	28	467	2
Totaal	483,057	100	219,781	100

Med. Bedrijfschap voor Zuivel No. 31; 25/2/1948.

1) zie FARMER and STOCKBREEDER, Maart 1948.

Er is dus nog ruimte genoeg op de Engelse markt zodra een normaal betalingsverkeer hersteld kan worden; ook de concurrentie uit de Pacific-dominions zal voorlopig niet zover groeien, dat ze de gehele markt in Engeland kunnen voorzien. 1)

Conclusies:

- (a) Uit de cijfers blijkt, dat er een wereldtekort aan oliën en vetten bestaat; dit uit zich vooral door een niet opvullen der behoeften in West-Europa.
- (b) Voor West-Europa wordt in dit tekort voorzien door:
 - (1) lagere vet-voorziening per hoofd;
 - (2) herstel der olie- en vetproductie in Europa zelve;
 - (3) sterk uitgebreide productie in de koloniale gebieden (Centraal Afrika!).
- (c) Het resultaat van deze productieplannen zal zijn, dat de aanvoer uit Argentinië, U.S.A. etc. minder zal kunnen zijn dan voor de oorlog, maar nog steeds bijna het dubbele van 1946/1947.
- (d) De Nederlandse exportkansen zullen voornamelijk beheerst worden door de mogelijkheid om de schaarse grondstoffen te verkrijgen (olie-industrie, veekoeien) en door de prijsverhoudingen; de zeer laag geprojecteerde boter-export voor 1950/51 duidt op een pessimistische beoordeling dezer kansen van Overheidswege.
- (e) gezien het alom heersende vet-tekort blijkt deze visie voornamelijk te berusten op de veronderstelling van lage koopkracht in West-Europa; het is dus de vraag wat langer zal aanhouden: de vet-schaarste of de lage koopkracht? 2)

- 1) zie tabel 6 a en noot op pag. 5.
- 2) Hierbij is aangenomen, dat de kostprijs van boter in Nederland zeer verlaagd zal worden door uitbreiding der productie, daling der krachtvoer prijzen, enz.

Kaas.

De West-Europese importbehoefte en aanbodsituatie ziet er aldus uit:

Tabel 9: Import-situatie van kaas.
(1000 ton)

periode	(1)	(2)	(3)	(4)
1934/38	212	77	(63)	135
1946/47	229	19	(8)	210
(45/46)				(251)
1950/51	297	81	(60)	216

(1) De importbehoefte van de deelnemende landen + West-Duitsland (C.E.E.C.)

(2) Aanvoer uit deelnemende landen + West-Duitsland (C.E.E.C.)

(3) Totale Nederlandse export (Recobaa)

(4) Aanvoer van buiten West-Europa (C.E.E.C.)

ad (1) Importbehoefte aan kaas van de deelnemende landen + West-Duitsland.

De toename van + 30% wordt voornamelijk veroorzaakt door Engeland (+ 87.000 ton) en door een vermindering in de Duitse behoefte van 23.000 ton.

De totale consumptie van kaas in het gehele gebied wordt ook opgevoerd:

	1934/38	1950/51
productie	1045	1177
import uit niet-deelnemende landen	135	216
Totaal	1180	1393
export naar niet deelnemende landen	50	69
Totale consumptie (C.E.E.C.)	1130	1324

Hier dus een consumptiestijging van bijna 18%.

ad (3) Export van Nederland (totaal)

Hiervan zal + 75% naar de deelnemende landen + West-Duitsland gaan.

ad (4) Aanvoer van buiten de deelnemende landen + West-Duitsland. Deze aanvoer komt voornamelijk uit Amerika en de Dominions.

Uit de kolommen (1) en (4) blijkt, dat de verhoogde importvraag voornamelijk van buiten Europa aangevoerd zal moeten worden. Tevens blijkt uit de kolommen (2), (3) en (4), dat de herovering van de markt door de West-Europese exporteurs (vnl. Nederland!) zal moeten geschieden ten koste van de aanvoer van overzee; de grote exportcapaciteit van deze laatste landen blijkt uit de hoge cijfers van na de oorlog.

(Het zeer hoge cijfer voor 1945/46 is mede veroorzaakt door het exporteren van gedurende de oorlog opgeslagen voorraden).

Het bereiken van onze vooroorlogse kaasexport zal dus voornamelijk een prijskwestie zijn, indien althans de betalingsbalansmoeilijkheden verminderen. Beschikbare gegevens van de kaasproductie in een aantal landen geven aan, dat de productie in de West-Europese landen in 1947 zeker niet hoger, eerder iets lager was dan in 1946. Dit is waarschijnlijk een gevolg van de zeer droge zomer. De kaasexport bleef eveneens iets achter bij de hiervoor opgestelde verwachtingen.

Tabel 10: Vergelijking van werkelijke en geprojecteerde kaasexport voor enige deelnemende landen (1000 ton)

	geprojecteerde export ¹⁾		werkelijke export ²⁾	
	1946/47	1947/48	1946	1947
export naar deelnemende landen	19	34		
export naar niet deelnemende landen	<u>16</u>	<u>23</u>		
Totaal export	<u>35</u>	<u>57</u>	<u>17</u>	<u>33</u>

1) C.E.E.C.

2) Bedrijfschap voor Zuivel

Twee bezwarende factoren voor onze kaasexport zijn:

- a) de grote toename in importbehoefte in Engeland, waarheen voor de oorlog slechts ongeveer $\pm 20\%$ van onze kaasexport ging;
- b) een grote afname in de (geprojecteerde) Duitse kaasimport! Nederland voorzag voor de oorlog $\pm 50\%$ van de Duitse markt!

Realisering van onze vooroorlogse kaasexport zal dus gedeeltelijk moeten plaatsvinden op de Engelse markt. Hierbij moet gewezen worden op het verschil tussen de diverse kaassoorten; deze zijn in de verschillende markten niet steeds onderling vervangbaar. Een groter aandeel op de Engelse markt zal wellicht slechts gaan door een grotere productie van "Cheddar" kaas. Over deze Engelse markt volgen hieronder enige cijfers:

Tabel 11: Invoer van kaas in het Verenigd Koninkrijk.

(ton)

land van herkomst	tonnen	1938	tonnen	1947
		%		%
Nieuw-Zeeland	83.261	56	84.044	43
Australië	12.090	8	16.175	8
Canada	34.442	23	23.266	12
Verenigde Staten	-	-	61.229	32
Denemarken	965	1	4.765	2
Nederland	10.262	7	3.434	2
Overige landen	7.722	5	1.651	1
Totaal	148.742	100	194.564	100

Mededelingen Bedrijfschap voor Zuivel No. 31, 25/2/1948.

Nederland ziet zich dus geplaatst tegenover een toenemende mededinging van de U.S.A. (en Denemarken!).

Conclusies.

- (a) De West-Europese kaas-importbehoefte vertoont een stijging, reeds nu alsook voor de toekomst ($\pm 30\%$).
- (b) Nederland verwacht een herstel van de vooroorlogse kaasexport; ze zal dan $\pm 70\%$ van de totale West-Europese kaasexport vormen.
- (c) Dit laatste zal vooral moeten geschieden in de Engelse markt, waar Nederland nooit veel invloed had; de Duitse markt daarentegen is voorlopig zo goed als weg! (althans geprojecteerd)
- (d) De mogelijkheid van herstel van deze kaasexport zal vooral afhankelijk zijn van de ontwikkeling van de kaasexport uit de Dominions en de U.S.A.
- (e) Een volledig herstel zal pas mogelijk zijn indien ook Duitsland weer kaas kan opnemen (zie tabel 1).
- (f) Wellicht zal een grotere specialisatie in soorten voor de Engelse markt nodig zijn om een deel van de grotere kaasimport daar te verkrijgen.

Gecondenseerde melk en melkpoeder. (= "Processed milk").

Alhoewel het hier een serie zeer verschillende producten betreft, zijn deze in de Statistieken der C.E.E.C. steeds samen genomen; wij zullen ons hier bij deze procedure aansluiten.

Tabel 12: Import-situatie van melkproducten
("Processed milk", 1000 ton)

periode	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1934/38	141	104	84	(186)	37
1946/47	303	30	0,6	(28)	273
(45/46)					(326)
1950/51	270	59	19	(180)	211

- (1) Totale Import-behoefte van de deelnemende landen + West-Duitsland (C.E.E.C.)
 (2) Aanvoer uit deelnemende landen + West-Duitsland (C.E.E.C.)
 (3) Export uit Nederland naar de deelnemende landen + West-Duitsland (Recobaa)
 (4) Totale Nederlandse export (Recobaa)
 (5) Aanvoer van buiten + West-Europa (C.E.E.C.)

De voorziening van de deelnemende landen met melkproducten zal als volgt zijn.

	1934/38	1950/51
	(1000 ton)	
Productie	523	455
Import uit niet deelnemende landen	37	211
Totaal	560	666
Export naar niet deelnemende landen	93	168
Totaal consumptie	467	498
(C.E.E.C.)		

Blijkens deze cijfers neemt de totale productie dus af, wat vooral een gevolg is van de afname der productie in Engeland (verhoging van consumptie-melk gebruik!) en Duitsland. Toch beoogt men - zoals het bovenstaande tabelletje aangeeft - de totale consumptie te verhogen met $\pm 7\%$ (dit betekent niettemin een daling van het gebruik per hoofd!)

Het merkwaardige van bovengenoemde cijfers is nu dat, ondanks de reeds gedaalde eigen productie, West-Europa zich voorstelt tóch nog grotere hoeveelheden naar landen buiten het Marshall-plan uit te voeren, terwijl dan de import van melkproducten van overzee het tekort moet aanvullen. De gestegen importbehoefte in West-Europa wordt dus aangevuld van overzee (Dominions, U.S.A.) terwijl de West-Europese landen juist hun export op andere overzeese gebieden richten.

Ter gedeeltelijke verklaring van dit verschijnsel kunnen de volgende opmerkingen gemaakt worden. Ten eerste wijzen de gegevens van tabel 12 (kolom 3) en tabel 15 er op, dat van Nederlandse zijde de export van "magere condens" naar Engeland geheel gekapt is en dat hiervoor een andere bestemming (buiten de deelnemende landen) is gezocht.

Dit heeft betrekking op $\pm$ 50.000 ton en de exportverhoging naar niet deelnemende landen is in deze orde van grootte.

Ten tweede kan de oorzaak van deze tegenstelling voor een deel gelegen zijn in de verschillen tussen de producten, welke in deze groep zijn samengevat. De U.S.A. bijv. levert grote hoeveelheden gecondenseerde melk zonder suiker (tabel 15); terwijl Nederland meer gesuikerde producten levert.

Ten derde gaat het hier om producten van zeer verschillende hoedanigheid (condens en poeder). Een export-verschuiving naar een meer volumineus bestanddeel van deze groep (condens) kan ook bijdragen tot het geconstateerde verschil.

Voor Nederland geldt het bovenstaande in versterkte mate; een veel groter deel van de totale Nederlandse export is volgens de opgaven bestemd voor export naar buiten Europa; dit ondanks de gestegen Europese vraag.

De aanvoer van overzee zal volgens de plannen minder moeten worden dan de huidige leveranties (om de inter-europese handel ruimte te laten). Dit kan in zekere mate verwacht worden, doordat de hoge export-cijfers van deze groep (zie tabel 12) gedurende de eerste na-oorlogse jaren voor een deel uit opgeslagen voorraden afkomstig zijn. In tabel 6a is ook te zien, dat met name de U.S.A., de grootste leverancier in deze groep, de laatste 2 jaren in export is achteruitgegaan. ¹⁾

Een bezwarende factor voor het herstel van de inter-Europese handel is verder, dat dit zal moeten geschieden ondanks een afname in de West-Europese importbehoefte; deze loopt namelijk in de na-oorlogse jaren achteruit. Dit laatste zal uiteraard grotendeels afhangen van de ontwikkeling van de productie van melk en van melkproducten in West-Europa. - Hieronder is een overzicht gegeven van de productie van melkproducten in 1947, vergeleken met de plannen voor 1946/47 en 1947/48, zoals deze te Parijs zijn opgegeven. Ter oriëntering zijn hierbij de cijfers van vóór- en ná de oorlog vermeld.

Tabel 13: Vergelijking van de werkelijke en de geplande productie van melkproducten in enige landen.

(1000 ton)

land	werkelijke productie		"geplande" productie			
	1934/38 1)	1947 2)	1946/47 1)	1947/48 1)	1950/51 1)	
Denemarken	21	20	23	25	30	
Frankrijk	29 4)	20	-	-	-	
Ierland	10	10	17	15	25	
Nederland	167	52 5)	29	50	186	
Zweden	2	11	13	15	15	
Zwitserland	10	11 3)	10	11	n.b.	
Ver. Koninkrijk	228	92	97	127	170	
West-Duitsland	74	n.b.	5	5	6	

1) C.E.E.C.

2) Bedrijfschap voor Zuivel.

3) 1946;

4) Bedrijfschap Zuivel (1938)

5) Hierin is ook de poeder-productie voor binnenlands (consumptie-melk) gebruik begrepen.

1) Hier staat tegenover, dat bij de discussies over de E.R.P.-toewijzingen in het U.S.-Congress een voorstel is gedaan om jaarlijks voor minimaal \$ 65-miljoen aan gecondenseerde melk onder de E.R.P.-goederen op te nemen. Bij het huidige prijsniveau betekent dit van 150-250.000 ton, afhankelijk van de te leveren producten. Voor de beoordeling dezer hoeveelheid, zie tabel 6a. (zie N.Rott.Courant, 5 Juni 1948).

De algemene indruk, welke de werkelijke cijfers voor 1947 (dat een uitermate slecht productiejaar was) geven, in vergelijking met de "geplande" productiecijfers, is, dat deze laatste groep cijfers vrij reëel is. Hierbij mag niet uit het oog worden verloren, dat 1947 het eerste jaar van de Marshall-periode is, waarover bij het opmaken der plannen in Parijs (Aug. '47) reeds gedeeltelijk over productie-cijfers kon worden beschikt!

Ook voor de ontwikkeling van de inter-Europese handel zullen hier de plannen met de werkelijke export in 1947 vergeleken worden.

Tabel 14: Vergelijking van de werkelijke export met de geplande export van melkproducten uit enige landen. 1)
(1000 ton)

	werkelijke export ²⁾		"geplande" export ³⁾	
	1946	1947	1946/47	1947/48
export naar deeln.landen			30	36
export naar niet deeln.landen			29	48
Totale export	41	67	59	84

1) dezelfde landen als in tabel 13.

2) Bedrijfschap voor Zuivel.

3) C.E.E.C. 1947.

Ook hier is de indruk gewettigd, dat de ontwikkeling van de export loopt volgens de lijnen door de C.E.E.C. opgegeven; het is vooral de vooruitgang in de Nederlandse export, in mindere mate die van Denemarken, die voor deze vooruitgang verantwoordelijk is geweest.

Ter oriëntering volgen hier nog enige cijfers over de import van melkproducten in het Verenigd Koninkrijk.

Tabel 15: Import van "Processed Milk" in het Verenigd Koninkrijk.
(tonnen).

product	1938	1947
Volle gecond. melk z/s	16.073	59.140
waarvan uit U.S.A.	442	41.046
Magere gecond. melk	61.852	4.000
waarvan uit Nederland	50.828	-
Melkpoeder	18.037	38.136
waarvan uit: Nieuw-Zeeland	6.695	10.110
Canada	885	3.658
U.S.A.	2.820	21.336
Nederland	4.581	645

Mededeling Bedrijfschap Zuivel No. 31, 25/2-'48.

De achteruitgang van het Nederlandse aandeel op de Engelse markt blijkt voornamelijk veroorzaakt te zijn door het uitvallen van de export van magere condens. De afzet van dit artikel voor de toekomst lijkt dubieus. Waarschijnlijk is deze export geheel gekapt in de C.E.E.C.-cijfers (tabel 12), hetgeen ook een verklaring is voor de verschuiving van de export van Nederlandse melkproducten naar niet deelnemende landen.

De conclusies zijn.

- (a). De productie van melkproducten in West-Europa zal vergeleken met vóór de oorlog teruglopen; volgens de plannen zal de consumptie evenwel stijgen, zodat er een sterk vergrote importbehoefte verwacht mag worden.
- (b). Vergeleken bij de twee na-oorlogse jaren zal deze importbehoefte echter langzaam teruglopen, door het wederom op gang komen der eigen West-Europese productie.
- (c). Volgens de plannen zal deze importbehoefte voornamelijk voorzien worden door aanvoer van overzee; deze aanvoer zal - gezien de export-ontwikkeling uit zowel de U.S.A. als de Britse Dominions - waarschijnlijk ruim voldoende zijn.
- (d). De West-Europese export zal zich (volgens de opgaven) in verhoogde mate richten op landen buiten Europa; de inter-Europese handel in melkproducten zal volgens de verschillende opgaven, sterk teruglopen.
- (e). De differentiëring in de verschillende melkproducten is waarschijnlijk oorzaak van de achteruitgang in de inter-Europese handel en de stijging in de aanvoer van overzee (vgl. het vervallen van de Nederlandse magere condens-export, de aanvoer van "evaporated milk" uit de U.S.A.).

Vlees, w.o. bacon.

Daar er geen aparte gegevens voor bacon gegeven worden, volgen hier ter oriëntering de cijfers voor vlees (waaronder bacon).

Tabel 16: Import-situatie van vlees.

(1000 ton)

periode	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1934/38	2216	520	36	(41)	1696
1946/47	1979	375	-	(25)	1604
1950/51	3036	536	38	(53)	2500

(1) De importbehoefte van de deelnemende landen + West-Duitsland (C.E.E.C.)

(2) Aanvoer uit deelnemende landen + West-Duitsland (C.E.E.C.)

(3) Export uit Nederland naar deelnemende landen + West-Duitsland (Recobaa)

(4) Totale Nederlandse export (Recobaa)

(5) Aanvoer van buiten West-Europa (C.E.E.C.)

ad (1) De importbehoefte van de deelnemende landen + West-Duitsland.

De vleesvoorziening is aldus geschat:

Tabel 17: Vleesvoorziening der deelnemende landen.

(1000 ton)

	1934/38	1950/51
Productie	9111	8058
Import uit niet deeln. landen	1696	2500
Totaal	10807	10558
Export naar niet deeln. landen	52	94
Totale consumptie	10755	10464

C.E.E.C.

Vergeleken bij voor de oorlog zal de West-Europese vleesvoorziening dus slechts op peil gehouden kunnen worden door zeer sterk verhoogde importen van overzee. De importvraag stijgt dan ook enorm, vooral in Engeland (+ 500.000 ton), Duitsland (+ 200.000 ton), Zweden (+ 20.000 ton), Zwitserland (+ 40.000 ton), (alle t.o.v. 1934/38).

ad (2) De aanvoer uit de deelnemende landen + West-Duitsland.

ad (3) De export van Nederland naar de deelnemende landen + West-Duitsland.

ad (4) De totale Nederlandse export.

Van de laatste beide hoeveelheden was ± 30 duizend ton bacon gedurende 1934/38.

Uit de laatste cijfers blijkt, dat de geprojecteerde toekomstige vleesexport der Europese landen niet veel ligt boven die van voor de oorlog; de Nederlandse vleesexport is groter geraamd dan voor de oorlog. Dat in de gegeven cijfers (tabel 16) hiervan een groter deel voor de niet deelnemende landen is bestemd, is waarschijnlijk slechts een voorlopige schatting.

Veeleer duiden de overige cijfers ook op een zeer goede afzetmogelijkheid in West-Europa zelve.

ad (5) De aanvoer van buiten West-Europa.

Ook hier blijkt, dat de aanvoer van overzee (Canada, U.S.A., Argentinië) weer de mogelijkheid tot consumptieverhoging in West-Europa zal moeten leveren. - De hiervoor benodigde hoeveelheden zijn veel en veel groter dan de inter-europese exportverhoging van het peil van de na-oorlogse jaren tot het geprojecteerde peil in 1950/51; er is dus alle kans, dat de Europese vleesexport afzet zal vinden. - Of uitbreiding der Europese vleesproductie boven het peil, aangenomen voor 1950/51 wenselijk, dan wel mogelijk zal zijn, is geheel een kwestie van de prijsverhouding tussen granen en vlees in de toekomst.

Bij de par. "aanvoer van buiten West-Europa" is nog geen rekening gehouden met de plannen der Britse regering om in de staat Queensland (Australië) een veeteelt te ontwikkelen met een grote jaarlijkse vlees-exportcapaciteit. Dit zou een der ontwikkelingsplannen zijn van de British Overseas Corporation.¹⁾

Conclusies.

- (a) er is een grote uitbreiding van de importbehoefte (35%) in de deelnemende landen + West-Duitsland; dit is een gevolg van de lagere (geprojecteerde) vleesproductie in de landen zelve, vergeleken bij voor de oorlog.
- (b) het merendeel van deze vergrote behoefte zal geleverd moeten worden van overzee, daar de Europese export ongeveer tot het vooroorlogse peil zal terugkeren.
- (c) er is derhalve grond om aan te nemen, dat - een normaal prijsniveau voorbehouden - de verhoogde (t.o.v. voor de oorlog) vleesexport uit Nederland vlot afzet zal kunnen vinden.

1) Landbouw Wereldnieuws No 7 1 - 4 - '48 pag. 107.

Eieren.

Tabel 18: Import-situatie van eieren.
(1000 ton)

periode	(1)	(2)	(3)	(4)
1934/38	287	137	(55)	150
1946/47	323	35	(35)	288
(45/46)				(307)
1950/51	332	208	(63)	124

(1) Importbehoefte der deelnemende landen + West-Duitsland (C.E.E.C.)

(2) Aanvoer uit deelnemende landen + West-Duitsland (C.E.E.C.)

(3) Totale Nederlandse export (Recobaa)

(4) Aanvoer van buiten West-Europa (C.E.E.C.)

ad (1) Importbehoefte van alle deelnemende landen + West-Duitsland.

De voorziening met eieren is aldus geschat:

Tabel 19: Voorziening van West-Europa met eieren
(1000 ton)

	1934/38	1950/51
Productie	1784	1868
Import uit niet deelnemende landen	150	124
Totaal	1934	1992
Export naar niet deelnemende landen	40	15
Totaal consumptie	1894	1977

(C.E.E.C.)

De (geprojecteerde) consumptie van eieren in West-Europa vermeerderd dus enigszins, zij het slechts met ongeveer 4%, hetgeen dus neerkomt op een vermindering van het verbruik per hoofd. Deze daling van het gebruik is voornamelijk toe te schrijven aan de daling van het gebruik in Duitsland; de andere landen denken de totale consumptie met $\pm 15\%$ op te voeren. De importbehoefte is dan ook gestegen vergeleken bij 1934/38, bijv. Engeland met 100.000 ton, maar voor Duitsland afgenomen met 50.000 ton. Bij de na-oorlogse jaren vergeleken zal de eierenimport weinig meer oplopen.

ad (2) Aanvoer uit de deelnemende landen + West-Duitsland.

ad (3) Export uit Nederland.

ad (4) Aanvoer van buiten West-Europa.

Daar de totale vraag in Europa volgens de plannen weinig meer zal toenemen vergeleken bij vorig jaar (1946/47), zal iedere verhoging der inter-europese eierenexport (en dus ook de Nederlandse) moeten gaan ten koste van de aanvoer van overzee. Een volledige verwezenlijking der plannen voor de Europese export zal de aanvoer van overzee tot beneden het voor-oorlogse quantum moeten terugvoeren en tot ver beneden de helft van de export van vorig jaar!

Conclusies.

- (a) er is een toeneming van de importbehoefte vergeleken bij voor de oorlog; evenwel niet vergeleken bij de na-oorlogse jaren.
- (b) de Europese export zal derhalve geheel weer opgebouwd moeten worden tegen de enorme aanvoer van overzee in.
- (c) zelfs een heropening van de Duitse markt zal ogenschijnlijk niets aan deze vrij sombere exportvooruitzichten veranderen.

Verse groenten.

Tabel 20: Importsituatie van verse groenten.
(1000 ton)

periode	(1)	(2)	(3)
1934/38	1225	-	285
1946/47	852	-	205
1950/51	1145	1145	333

(1) De importbehoefte der deelnemende landen + West-Duitsland (C.E.E.C.)

(2) Invoer uit deelnemende landen (C.E.E.C.)

(3) De Nederlandse export (geheel naar deelnemende landen) (Recobaa)

De totale importbehoefte neemt iets af; bijv. Duitsland met 125.000, terwijl Engeland toeneemt met + 100.000 ton.

De Europese leveringscapaciteit wordt voldoende geacht; men kan het ook anders uitdrukken; de importbehoefte is afgestemd op de waarschijnlijke of de mogelijke export.

Ter beoordeling van de Nederlandse exportkansen zal men voornamelijk rekening kunnen houden met de Westelijke Unie + West-Duitsland; hierover geeft onderstaande tabel enige cijfers.

Tabel 21: Landen van bestemming voor de Nederlandse groente-export.
(1000 ton)

land	1939	1947	1950/51 1)
Groot-Brittannië	155	77	
Duitsland	115	53	
België-Luxemburg	33	38	
Frankrijk	-	7	
Totaal	303	175	
(Totale export)	(323)	(260)	(333)

Statistiek I.U.D.

1) geschat (Recobaa)

Bij de verdeling over de landen voor het jaar 1950/51 zal men rekening dienen te houden met het hierboven opgemerkte (sub. 1) over de geprojecteerde stijging der Engelse groente-import (100 duizend ton) en de geprojecteerde daling der Duitse groente-import (-125 duizend ton). (Voor de in totaal door deze landen geïmporteerde hoeveelheden zie tabel 1 en 3).

Conclusies.

(a) de vraag naar geïmporteerde groenten is vergeleken bij voor de oorlog afgenomen, vooral in Duitsland.

(b) een herstel van de Nederlandse groente-export zal alleen dan tot stand komen, als de Duitse grenzen weer voor dit product opengaan (economische opleving); ook is het van het grootste belang, dat het vooroorlogse Nederlandse aandeel in de gestegen Britse import weer tot stand komt.

Vers fruit.

Tabel 22: Importsituatie van vers fruit.

(1000 ton)				
periode	(1)	(2)	(3)	(4)
1934/38	2792	543	50	2249
1946/47	1304	124	85	1180
(47/48)		(1001)		
1950/51	3408	1512	85	1896

(1) Importbehoefte der deelnemende landen + West-Duitsland (C.E.E.C.)

(2) Aanvoer uit deelnemende landen + West-Duitsland (C.E.E.C.)

(3) Totale Nederlandse export (Recobaa)

(4) Aanvoer van buiten West-Europa. (C.E.E.C.)

ad (1) Importbehoefte der deelnemende landen + West-Duitsland. Er is een behoorlijke stijging der geprojecteerde consumptie vergeleken bij voor de oorlog:

Engeland	+	600	} x 1000 ton
Duitsland	+	400	
Nederland	+	80	
maar : Frankrijk	-	500	

ad (2) Aanvoer uit de deelnemende landen + West-Duitsland.

Deze neemt vergeleken bij voor de oorlog enorm toe (200%); wellicht is deze productieschatting te optimistisch. Van 1946 - 1947 zou de export moeten toenemen van 124 tot 1 miljoen ton in 1947/48.

Hier volgen enige cijfers over de exportontwikkeling in een aantal West-Europese landen.

Tabel 23: Fruitexport uit een aantal landen gedurende verschillende perioden (1000 ton).

product	1934/38	1946	1947
appelen en peren (5 landen) #)	159	115	141
ander vers fruit (4 landen) ##)	157	78	107
citrus fruit (2 landen) ###)	340	86	188

F.A.O.

#) Denemarken, Frankrijk, Italië, Zwitserland, Nederland.

##) Frankrijk, Griekenland, Italië, Nederland.

###) Italië, Griekenland.

Deze cijfers wijzen dus niet op die grote exportuitbreiding, welke in het C.E.E.C.-rapport is voorzien. - Wat de productiezijde betreft, ligt de situatie evenwel geheel anders, wat uit de volgende opmerkingen moge blijken. ¹⁾

1) F.A.O. (1948).

Appels en peren:..... with the greater supplies of chemicals and fertilizers the production is likely to increase and many orchards which had been planted in the period of expansion just before the war are now coming into bearing. Consequently many countries are increasing their indigenous supplies and as in the case of Denmark, have become exporters.

Ander fruit: The production of peaches has increased considerably in France, while..... Italy has had crops of the same size as in prewar years. The Italian export, however, has only been small.....

Citrus fruit: the world aspect so far as citrus fruit is concerned seems to be at least a discrepancy between increased production and reduced marketing possibilities.

productie van sinaasappels (1000 ton) ¹⁾			
	1934/38	1946	1947
Middellandse Zeegebied 522	1660	1776	2225

1) F.A.O. (1948).

~~xx~~ (Italië, Griekenland, Palestina, Egypte, Spanje).

Fruit conserven:canned fruit production has increased in many European countries since prewar but international trade has declined.

De indruk is derhalve, dat niet zozeer de productie dan wel de moeilijkheden van het betalingsverkeer de oorzaak is geweest van de lage exporten in vergelijking met de C.E.E.C.-schatting voor 1947/48. Europa zal een zeer hoog welvaartspeil moeten bereiken om al het fruit, dat ter beschikking komt, te kunnen betalen. ²⁾

Conclusies.

- (a) De vraag naar fruit is overal toegenomen.
- (b) De Europese productie- en exportcapaciteit is of zal zeer waarschijnlijk nog meer toenemen.
- (c) De aanvoer van overzee zal hierdoor minder kunnen bedragen dan voor de oorlog.
- (d) De exportmogelijkheden van Nederlands fruit zullen gering zijn, tenzij Europa een zeer hoog welvaartspeil bereikt.

2) zie ook: "The market for U.S. fruit in Europe".

U.S.D.A. Foreign Agricultural Relations 22/4/48.

Aardappelen.

Tabel 24: Importsituatie van aardappelen.

(1000 ton)

periode	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1934/38	1400	281	222	(379)	1119
1946/47	666	640	408	(556)	26
1950/51	304 ¹⁾	817 ¹⁾	400	(550) ²⁾	-

(1) Importbehoefte der deelnemende landen + West-Duitsland (C.E.E.C.)

(2) Aanvoer uit deelnemende landen + West-Duitsland (C.E.E.C.)

(3) Export uit Nederland naar deelnemende landen + West-Duitsland (Recobaa)

(4) Totale Nederlandse export (Recobaa)

(5) Aanvoer van buiten West-Europa (C.E.E.C.)

ad (1) Importbehoefte der deelnemende landen + West-Duitsland.

De aardappelvoorziening wordt aldus geschat:

Tabel 25: Aardappelvoorziening. (bron: C.E.E.C.)

(1000 ton)

	1934/38	1950/51
Productie	57.726	68.185
Import uit niet deelnemende landen	1.119	-
Totaal	58.845	68.185
Export naar niet deelnemende landen	-	- ²⁾
Totale consumptie	58.845	68.185

De productie neemt dus zeer snel toe; dit resulteert in een afname van de importbehoefte. Deze loopt zeer snel terug; Engeland geeft 200.000 ton, Duitsland zelfs een miljoen ton minder op, ³⁾ Portugal daarentegen wil 100.000 ton meer importeren.

De export der deelnemende landen loopt zeer snel op, evenals de Nederlandse export, zowel die naar de deelnemende landen als naar andere landen.

1) vraag en aanbod kloppen niet meer met elkaar door het afwezig zijn van de sluitpost "aanvoer van buiten West-Europa" en door het te grote export aanbod, dat blijkbaar voorzien is.

2) Alhoewel Nederland opgeeft, dat het aardappelen naar buiten de deelnemende landen exporteert, vermeldt de C.E.E.C. zulks niet.

3) zie: "De pootgoedteelt in West-Duitsland en onze exportkansen"

b. Wereldnieuws 3, No 13, 1/7/48, pg. 214.

ad (5) Aanvoer van buiten West-Europa.

Deze import betrof waarschijnlijk de import vanuit Oost-Duitsland en Polen.

In 1950/51 zal dus (vgl. de opgaven) de Nederlandse aardappelen-export alléén reeds voldoende zijn om aan de gehele (geprojecteerde) Europese vraag te voldoen. Hierbij moet aangenomen worden, dat de opgestelde productieplannen der deelnemende landen doorgang vinden, vooral ook in Duitsland!

Hiervoor zal zeker veel goed pootgoed nodig zijn en juist dit kan Nederland leveren; het aandeel van pootaardappelen in de Nederlandse aardappelexport is gestadig gestegen.

Tabel 26: Nederlandse aardappelexport
(1000 ton)

periode	cons. aard.	pootaard.	totaal
1936	253	135	388
1939	116	120	236
1947	131	426	557

Statistiek I.U.D.

Sommige landen kunnen zich ook in hun schattingen vergissen; Frankrijk bijv. vermeldde te Parijs in totaal geen importbehoefte van aardappelen. In 1947 voerde Frankrijk echter uit Nederland in:
(I.U.D.)

Consumptie-aardappelen	18.2 duizend ton
Pootaardappelen	145.2 duizend ton.

Toch zal er bij vele West-Europese landen een tendentie zijn om na enige tijd de pootaardappelenimport te doen verminderen; dit is hier geïllustreerd aan het volgende voorbeeld.

Tabel 27: Import van aardappelen in Zwitserland.
(1000 ton)

1934/38	24
1946/47	74
1947/48	50
1950/51	30

C.E.E.C.

Conclusies.

- (a) de importbehoefte aan aardappelen zal waarschijnlijk sterk teruglopen; dit zal in versterkte mate voor consumptie-aardappelen gelden, waar over enige jaren een overproductie dreigt.
- (b) de productieplannen in de verschillende landen zullen veel pootgoed vereisen (vgl. Frankrijk).
- (c) naar gelang de productie in deze landen op peil komt, zal de vraag naar pootgoed eveneens afnemen door betere pootgoedproductie in de landen (Frankrijk!) en door aardappeloverschot.
- (d) Nederland zal zijn exportmarkten naar buiten Europa moeten verleggen.